

CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

L'Observatori de
Desenvolupament Local

Informació trimestral

SITUACIÓ LABORAL DE LES ACTIVITATS TURÍSTIQUES

Segon trimestre de 2009

Promoció Econòmica
Observatori de Desenvolupament Local del Maresme
Octubre 2009

Introducció

Aquest any ha entrat en vigor la nova Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques 2009 (CCAIE-2009) la qual permet obtenir dades més desagregades quant a ocupació (afiliacions) i comptes de cotització així com d'atur registrat i contractació laboral. Així doncs, la informació d'aquest informe queda recollida d'acord amb les divisions econòmiques de la nova classificació si bé, cal tenir present que, tot i que es faci, les dades d'abans de 2009 no serien directament comparables amb les d'aquest any.

En aquest document les activitats que s'analitzen són els *Serveis d'allotjament (55)*¹, *Serveis de menjar i begudes (56)* i *Agències de viatges i operadors turístics (79)*, que són les divisions amb una clara vinculació amb el turisme. Adoptem la nomenclatura *Activitats turístiques* per fer referència a aquestes tres activitats econòmiques conjuntament i *Hostaleria* quan ens referim a les activitats 55 i 56 conjuntament.

Ocupació i Activitat Econòmica

T.1 Activitats turístiques. El Maresme. 2n trimestre 2009*

Nom	2n trimestre 2009		
	Empreses	Assalariats	Autònoms
55-Serveis d'allotjament	175	3703	3147
56-Serveis de menjar i begudes	1330	6283	
79-Agències de viatges i operadors turístics	56	394	nd
TOTAL COMARCAL (totes activitats)	12.547	87.891	35.659

*data de referència últim dia de cada trimestre

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. de Treball

Aquest segon trimestre de l'any, com és habitual, l'ocupació i l'activitat econòmica ha augmentat en les activitats turístiques. Així, el nombre d'afiliacions en aquestes activitats augmenta un 29,06% respecte el primer trimestre de l'any, el nombre d'empreses incrementa un 13,52% mentre que l'activitat autònoma també creix, en tant que ho ha fet el nombre d'autònoms donats d'alta en aquestes activitats (+5,04%) (en aquest darrer cas només disposem les dades per secció, és a dir, *Hostaleria (55+56)*).

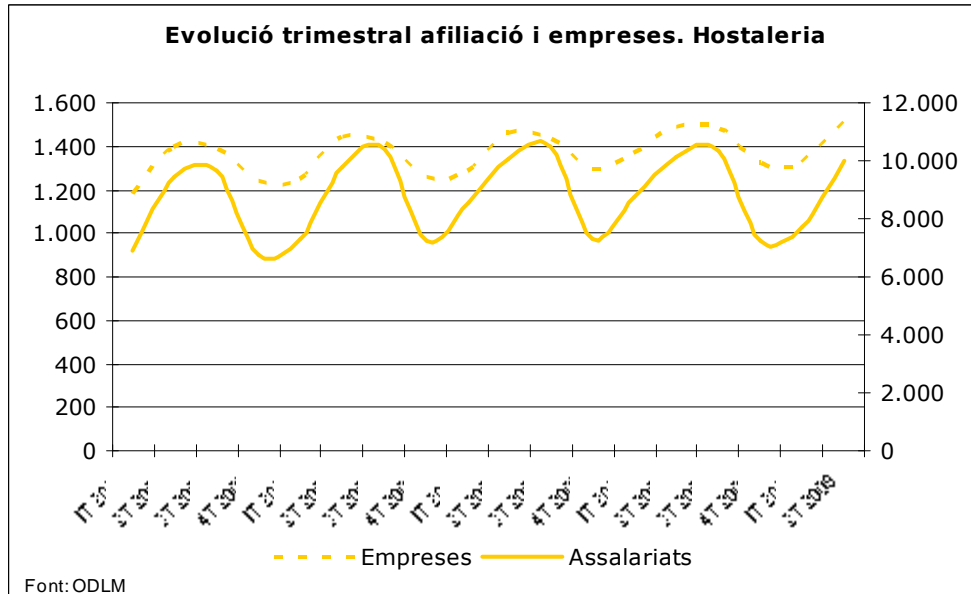
En la taula 1 queden recollides les dades per a cada divisió econòmica. Això ens permet constatar que les activitats turístiques ocupen l'11,81% dels assalariats de la comarca i que un 12,44% dels centres cotitzants i el 8,82% dels autònoms es dediquen a aquestes activitats. Si desagreguem aquestes dades, que de fet és com es presenten, queda clar que l'activitat que més destaca és la *56-Serveis de menjar i begudes* la qual ocupa el 7% dels assalariats de la comarca i el 60,53% dels ocupats en aquestes tres divisions econòmiques.

¹ La secció econòmica de l'Hostaleria (I) està conformada per les divisions 55 i 56, és a dir, Serveis d'allotjament i Serveis de menjar i begudes, mentre que la divisió 79 Agències de viatges i operadors turístics forma part de la secció N-Activitats administratives i serveis auxiliars.

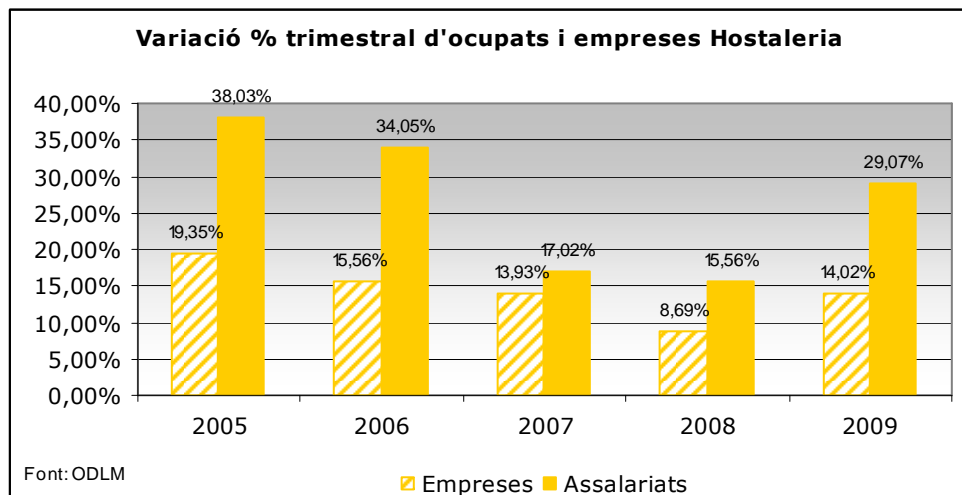
En els gràfics que segueixen recollim l'evolució trimestral de l'ocupació i l'activitat econòmica per la secció de l'Hostaleria i també les variacions trimestrals i anuals.

És clara la forta estacionalitat de l'activitat turística la qual es concentra, com podem veure, en els mesos d'estiu. Així, l'ocupació en l'Hostaleria creix al llarg del segon i tercer trimestre de l'any i disminueix en el primer i en el quart. El mateix passa quan ens referim als centres cotitzants si bé, en aquest cas, les fluctuacions no són tan intenses.

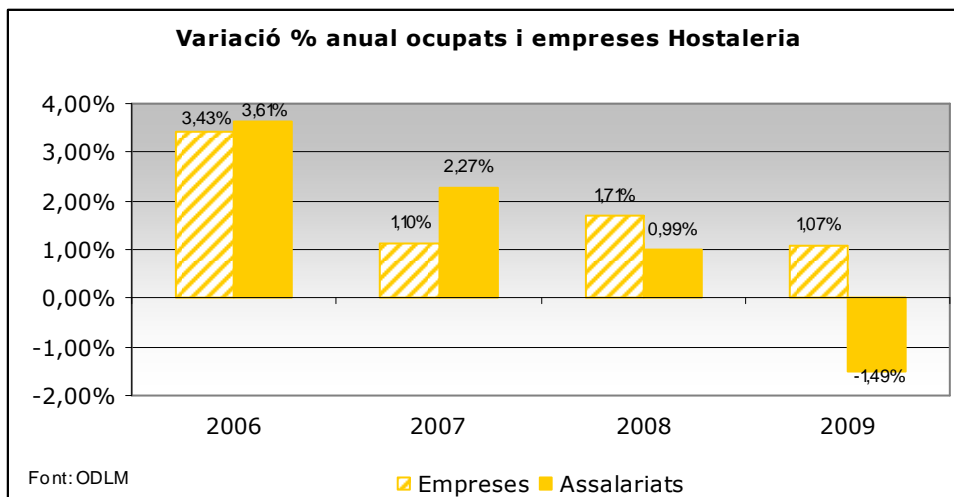
Les importants variacions trimestrals testimonien aquesta estacionalitat de l'activitat turística a la comarca i això és el que queda palès en la gràfica que segueix.

Bo i que en tots els trimestres dels darrers cinc anys en el segon trimestre ha augmentat tant el nombre d'ocupats com de centres cotitzants, podem diferenciar tres moments diferents lligats a la conjuntura econòmica del moment. És en els anys 2005 i 2006, en què es vivia en la bonança econòmica, que es registren els increments més importants, tant si ens referim a ocupats com a empreses. L'impacte de la crisi financera i l'afebliment de l'economia sembla que va avançar-se en el cas de l'Hostaleria ja que el 2007 i també el 2008 les variacions relatives respecte el trimestre precedent van ser força menors a l'habitual. Aquest any 2009 sembla que la situació millora si bé no s'han assolit creixements tant intensos com en anys anteriors. Així hi ha hagut un increment del 29,07% de l'ocupació i del 14,02% en el cas de centres cotitzants.

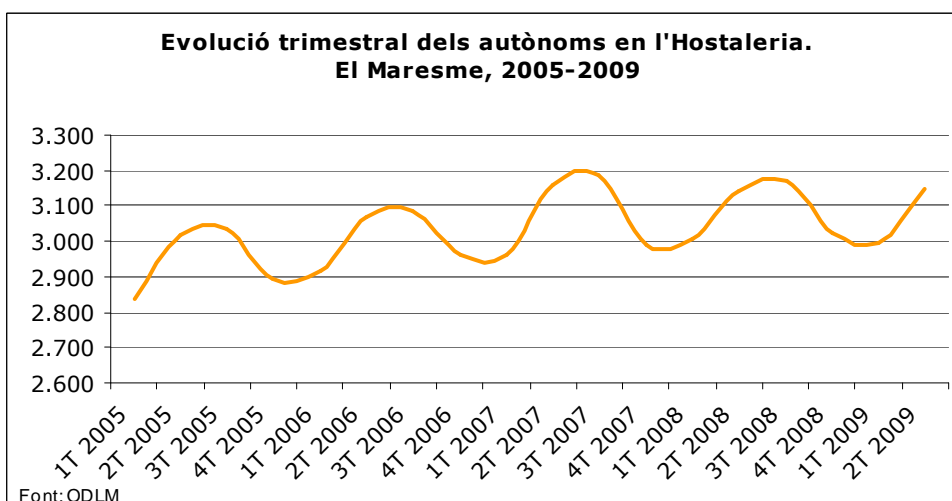

Les variacions anuals, per la seva banda, permeten copsar quins són els efectes dels canvis conjunturals d'un any a l'altre sense els efectes de l'estacionalitat. És així doncs que l'evolució reflectida en la gràfica següent dibuixa una tendència a la baixa. Any rere any ha anat disminuint l'ocupació fins que aquest any 2009 s'experimenta una pèrdua de l'1,49% respecte el mateix trimestre del 2008, amb molta probabilitat, com a conseqüència de la crisi econòmica.

Quant al treball autònom, aquest també es caracteritza per una activitat estacional. L'evolució dels darrers anys dibuixa una tendència alcista si bé, en aquest darrers dos anys, s'observa un alentiment del creixement del nombre d'autònoms en el segon trimestre de l'any. De fet, com passa pel règim general, el nombre d'afiliats al règim especial d'autònoms ha augmentat respecte el primer trimestre de l'any (+5,04%). Tot i això, l'evolució anual mostra un increment gairebé imperceptible (0,15%), la qual cosa seria indicador que la crisi també ha afectat aquest col·lectiu.

Quant a la divisió d'Agències de viatges i operadors turístics no disposem de les dades específiques donat que aquesta divisió queda compresa en la secció d'Activitats administratives i serveis auxiliars (N).

Pel que fa les característiques estructurals del teixit empresarial de les activitats turístiques no canvien, el 88,02% de les empreses dedicades a les activitats turístiques el 88,02% són microempreses. Considerant les divisions econòmiques per separat aquesta característica és molt representativa dels *Serveis de menjar i begudes*, en què el 93,15% de les empreses són microempreses, i en les *Agències de viatges i operadors turístics*, en què ho són el 80,36%. En el cas dels *Serveis d'allotjament* la proporció d'aquestes empreses és menor, representen el 51,42%, molt amb acord amb el tipus d'empresa que compon la divisió econòmica².

T.2 Afiliacions i comptes de cotització segons grandària del centre de cotització 2n trimestre 2009

Tram d'assalariats	I - HOSTALERIA				79-Agències de viatges i operadors turístics		Grandària empresa
	55-Serveis d'allotjament		56-Serveis de menjar i begudes		Afiliats	Empreses	
	Afiliats	Empreses	Afiliats	Empreses			
1-5	143	70	2.310	1073	80	40	Microempresa
6-10	161	20	1.225	166	43	5	
11-25	463	26	1.119	72	132	8	Empresa petita
26-30	371	13	30	1	58	2	
31-50	1.129	27	401	11	0	0	
51-100	934	15	290	5	81	1	Empresa mitjana
101-250	502	4		0	0	0	
251-500	0	0	399	1	0	0	Empresa gran
501-750	0	0	509	1	0	0	
Total	3.703	175	6.283	1.330	394	56	

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. de Treball

En tot cas però, l'activitat turística de la comarca està representada, també, per la petita i mitjana empresa i, en menor mesura, per l'empresa gran.

Atur registrat

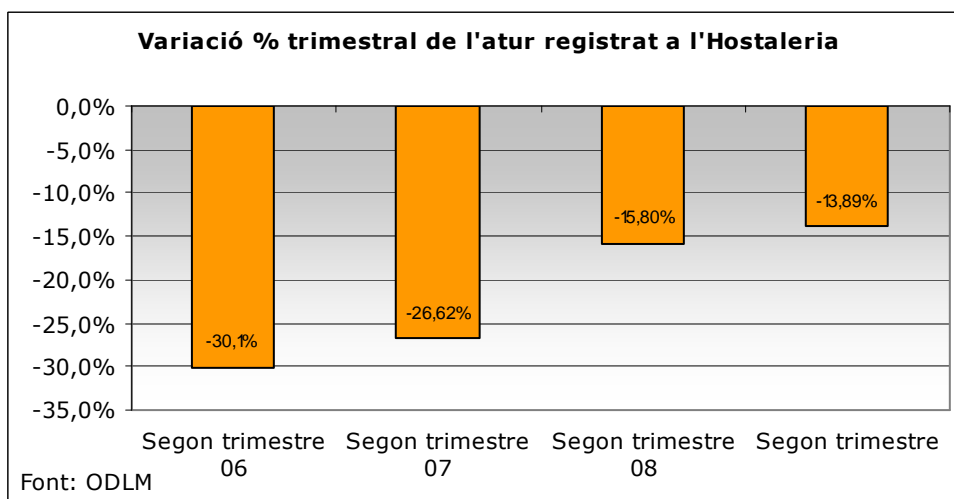
L'atur registrat és una altra variable que permet veure l'estat de salut del mercat laboral de les activitats turístiques.

La comparativa vers el primer trimestre de l'any indica, com era d'esperar, descensos en la desocupació en les activitats de l'Hostaleria mentre que es registra un lleu increment en el cas de les *Agències de viatges i operadors turístics*. En canvi, la comparativa anual mostra un clar increment de l'atur registrat a la comarca en aquest sector. Així doncs, estariem lluny de pensar que la difícil conjuntura actual s'estabilitza, més aviat, els números mostren el contrari. Els gràfics de variacions trimestrals i anuals així bé ho afirmen.

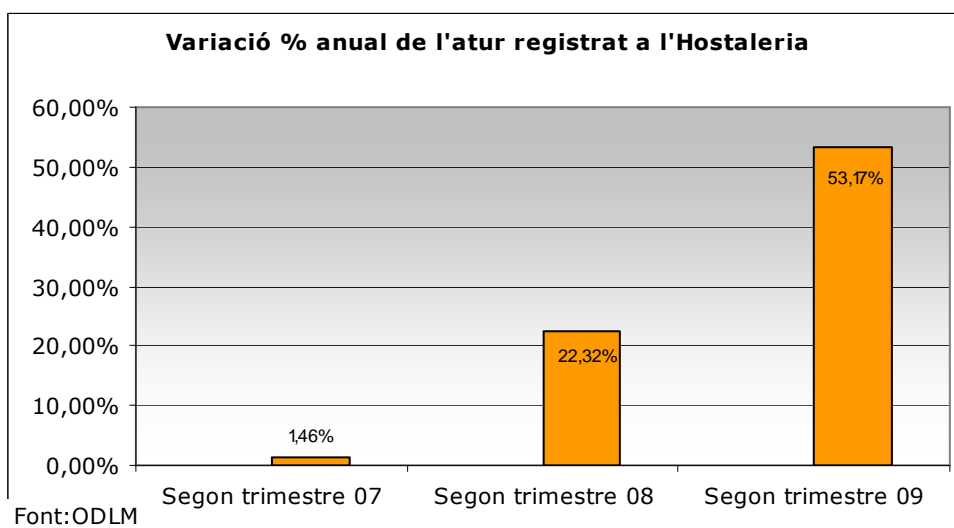
² Serveis d'allotjament (55): hotels i allotjaments similars, allotjaments turístics i altres allotjaments de curta durada, càmpings, altres tipus d'allotjament)

En el gràfic que segueix podem veure com l'intensitat del descens de l'atur el segon trimestre de l'any ha anat disminuint progressivament, en especial, els anys 2008 i l'actual 2009. És a dir, l'efecte estacional segueix incidint de manera clara en el mercat de treball quan arriba el segon trimestre de l'any si bé, els descensos no són tan pronunciats com els anys anteriors com a conseqüència de la crisi econòmica. Per tant, s'està contractant i ocupant menys personal que en anys precedents.

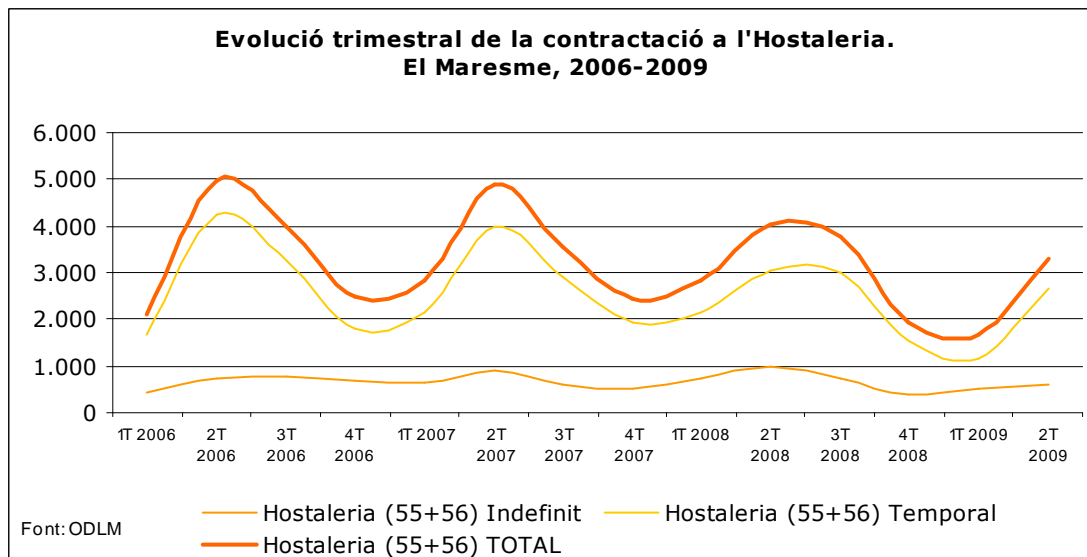

La comparativa anual però, és el millor indicador quant a l'incidència de la crisi en el sector. L'atur registrat, lluny de disminuir, el que ha fet ha estat augmentar de manera clara aquests dos darrers anys. Si ja va créixer el 2008 respecte del 2007, l'increment d'aquest any és encara més important; un 53,17% d'aturats més que un any abans. Per tant, és obvi que l'afebliment global de l'economia –que recordem que afecta també les economies familiars i, per tant, la clientela potencial- ha afectat de ple el sector turístic de la comarca, el qual cada vegada deixa més persones en situació de desocupació.

Contractació laboral

Tot i que la variable de la contractació no és un bon indicador per depèn què, el cert és que ens serveix per dibuixar, a grans trets, línies de tendència i de suport per a algunes explicacions. En el cas de l'Hostaleria la contractació laboral segueix els mateixos patrons d'estacionalitat que segueix l'atur registrat si bé, amb signes oposats. És a dir, quan augmenta la contractació disminueix l'atur i a la inversa. Així, en la gràfica anterior s'esbosa una tendència a la baixa a partir del 2008 quant al nombre de contractes formalitzats, especialment en aquells de caràcter temporal que són els que tenen un major pes en el sector. De fet, gairebé s'han duplicat els contractes formalitzats respecte el primer trimestre de l'any (+98,85%) si bé, les dades interanuals indiquen que la contractació laboral generada per l'Hostaleria s'ha contret i ha caigut un 18,14%.

Conclusió

Si bé, i com apuntàvem ja en l'informe del primer trimestre, les activitats turístiques s'han mostrat especialment actives aquest segon trimestre de l'any amb augments d'ocupats i descensos dels aturats vers el primer trimestre d'enguany, el cert és que el sector no s'ha escapat de patir de ple les conseqüències d'una crisi econòmica global que s'ha plasmat en el sector amb una reducció de les contractacions, amb la pèrdua progressiva de llocs de treball i el creixement de la desocupació.

Novembre del 2009.